

Özet

Roma İmparatorluğu'nun Bizans'a dönüşümünü açıklayabilmek;

Bizans denilen devlet aslında Roma imparatorluğunun bir devamıdır. Bizanslılar da kendilerini Romalı olarak adlandırmışlardır. M.Ö. 753 yılında kurulan Roma şehri Latium olarak adlandırılan Orta İtalya bölgesinde hâkimiyet kurmuştur. Roma halkı M.Ö. 509 yılına kadar devam eden Krallık devrinde patriciler, plepler, cliens ve köleler olmak üzere 4 toplumsal sınıfa ayrılmıştır. Devletin başında tanrının rızasını kazanmış olduğuna inanılan bir kral bulunmaktaydı. Senato ve Comitia Curiata krala yardımcı olan kurumlardı. M.Ö. 509 - M.Ö. 27 yılları arasında Roma'da aristokratik bir Cumhuriyet oluşturulmuştur. Sadece patricilere ait olmak üzere bu dönemde Roma vatandaşlık hukuku geliştirilmiştir. Bu hukuk daha sonra Bizans hukukunda temelleri olacaktır. İmparatorluk döneminde Roma önce İtalya yarımadasındaki devletleri daha sonra Kartaca, Makedonya, Yunanistan ve Anadolu'daki devletleri yenerek tüm Akdeniz havzasında hâkimiyet kurmuştur. Bu coğrafi alan büyük ölçüde Bizans devletinin de egemenlik alanını oluşturacaktır. M.Ö. 27 ila 284 yılları arasındaki İmparatorluk döneminde Roma devletinin sınırları kuzeyde İngiltere'den güneyde Afrika çöllerine, batıda Atlas Okyanusundan doğuda Mezopotamya topraklarına kadar uzanmıştır. Bu geniş coğrafyanın yönetimi zorlaşmış ve Roma idari alanda reform ihtiyacı duymuştur. Böylece Roma'nın doğu topraklarında Bizans'ın oluşumuna zemin hazırlanmıştır.

Bizans'ı ortaya çıkaran unsurları açıklayabilecek;

Dioklitianos (284 - 305) döneminde tetrarhia sistemine geçilmiş imparatorluk; Doğu, Balkan/İlirya, İtalya ve Batı/Galya olmak üzere dört eyalete ayrılmıştır. Dioklitianos imparatorluk merkezi olarak doğuda İzmit'i seçmiştir. Milano, Selanik ve Trier dörtlü yönetim sisteminin diğer merkezleri olmuştur. Bu eyaletler arasında Anadolu merkezli doğu eyaleti daha sonra Bizans'ın da kurulacağı topraklar olacaktır. Bu bölgede yer alan antik Yunan kültürü, yeni yayılmaya başlayan Hristiyanlık inancı, Roma hukuku ve devlet anlayışı ile İstanbul'un inşa edilerek 330 yılında başkent ilan edilmesi Bizans'ı ortaya çıkaran unsurlar olmuştur.

Bizans'ın doğuşu sürecindeki tarihsel gelişmeleri tartışabilecek;

Dioklitianos'un 284 yılından sonra giriştiği idari reformlar imparatorluğun doğu bölgesini daha önemli hale getirmiştir. Büyük Konstantinos döneminde 324 yılında yeni başkent olarak İstanbul'un inşasına başlanması ve 330 yılında bitirilmesi Bizans'ın da başlangıcını oluşturan olaylar olmuştur. İstanbul'da saray, surlar ve forumun inşası kadar Aya Sofya ve Aya İrini kiliselerinin yapımına başlanması ve Hristiyanlığın serbest bırakılması daha sonra imparatorluğun en büyük ortak paydası olacak Hristiyanlığın yaygınlaşmasına neden olmuştur. Bizans bu süreçte Roma devlet geleneğini, hukukunu ve imparatorun sınırsız yetkilerini devlet anlayışı içine adapte etmiştir.

Hristiyanlığın Bizans'ın oluşumundaki etkisini açıklayabileceksiniz

Roma'da yasaklı olan Hristiyanlık dininin İstanbul'da serbest bırakılması Bizans başkentini önemli bir dini merkez haline getirmiştir. 325 yılından başlayarak toplanan çeşitli dini konsillerde Ariyanizm ve Nestorius gibi Hristiyanlığın diğer yorumları reddedilerek teslis anlayışı Ortodoksluğun temeli olarak benimsenmiştir. Daha sonra imparatorluğun siyasi gücü ile resmi Ortodoksluk anlayışı tüm imparatorluğa empoze edilmiştir.